

EM 2025/145: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte lovforslag til Inatsisartut om, at samtlige stillingsopslag i det offentlige skal som krav indgå faglige kvalifikationer, herunder sproglige færdigheder i det grønlandske sprog, samt kendskab til grønlandsk kultur og det grønlandske samfund. Lovforslaget skal fremsættes senest EM2026.

(Medlem af Inatsisartut Naleraq Gruppen, Naleraq)

EM 2025/147: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte ændringsforslag til at fjerne samtlige krav til sproglig oversættelse i den offentlige forvaltning, udover oversættelse til Grønlands officielle sprog.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Svarnotat

(Formand for Naalakkersuisut)

1. behandling

Tak til Naleraq og medlem af Inatsisartut Pele Broberg fra Naleraq for forslagene.

Indledningsvist ønsker Naalakkersuisut at anerkende sigtet med disse to forslag, nemlig at fremme grønlandsk sprog og kultur mest muligt i samfundet og den offentlige administration. Dette mål stemmer overens med Naalakkersuisuts ønsker. Naalakkersuisut anser imidlertid de konkrete foreslåede initiativer for udfordrende.

En stillingtagen til disse 2 forslag kan ikke undlade at italesætte de hindringer, der står i vejen for at sikre vores sprog en hurtigere udbredelse. Derfor er der behov for en mere overordnet drøftelse.

Det offentlige har i forvejen en naturlig præference for uddannet lokal arbejdskraft – Vi ønsker helst medarbejdere, som allerede er etableret her i samfundet og som i forvejen kender til sproget og kulturen. Denne arbejdskraft bidrager til stabilitet, fordi deres opsamlede viden og erfaring ofte forbliver i vores samfund. Dertil kommer, at det grønlandske sprog betragtes som en vigtig kvalifikation i sig selv ifølge ansættelsescirkulæret for ansættelser af uddannet personale i Selvstyret. Der er dog forsat et behov for udefrakommende arbejdskraft for at løse og udføre de opgaver, som er nødvendige for samfundet. Der er nærmest ingen områder, hvor antallet af uddannede grønlandske borgere overstiger behovet. Vi har nærmest ingen registrerede ledige med mellemlang eller lang uddannelse. Vi kan derfor ikke undgå anstrengelser for at tiltrække og fastholde uddannet arbejdskraft i direkte konkurrence med andre lande.

Vi ser også, at der på ledelsesniveauet er flere og flere, der behersker det grønlandske sprog. F.eks. består centraladministrationens højeste ledelseslag i dag af 80% lokal arbejdskraft, der ikke behøver at få oversættelse til og fra grønlandsk. Udviklingen går således i den helt rigtige retning, men kan ikke forceres fra den ene dag til den anden. Vi er endnu et stykke fra det gode eksempel, som er sat af Færøerne, hvor den offentlige sektor kan fungere næsten udelukkende på færøsk, fordi der ikke er samme behov for at hente arbejdskraft udefra. Færøerne belønnes på denne måde for en målrettet og succesfuld uddannelsesindsats. Deres succes må være vores ambition.

Grønlands situation er en anden. Det er en del af vores arv fra fortiden, at ikke alle grønlændere kan begå sig på grønlandsk, i nogle tilfælde selv om de er gået igennem landets folkeskole og uddannelsessystem. Vi må ikke vende ryggen til de borgere, der af forskellige årsager ikke behersker det grønlandske sprog fuldt ud, ofte selv om de er født og opvokset her i landet. Hvis vi som foreslået standser al oversættelse til dansk, vil vi afskære mange af disse medborgere fra at være en del af det samfund, de er opvokset op i, men som på ofte tragisk vis har svigtet dem hvad angår formidling af det grønlandske sprog.

Sprog må ikke være en barriere for demokratisk indflydelse og medborgerskab i vores samfund. Afskæring er ikke en udvikling, men blot et forsøg på at vende det blinde øje til. Vi skaber udvikling ved at sætte og opnå de fælles udviklingsmål, der fører til en ægte styrkelse af det sprog, der bærer vores grønlandske kultur og levevis. Naalakkersuisut ønsker, at vi bevarer fokus på de dertil fornødne indsatsområder og målsætninger, ikke blot springer det svære arbejde over ved at erklære sejr før tid.

Lad os derfor bevare fokus ved at udbrede det grønlandske sprog, og ikke blot bruge lovens magt til at trænge medborgere med andre sprog i baggrunden. Lad os indsamle erfaring, hvordan vores forvaltninger begynder at fungere helt på grønlandsk, og ikke blot modarbejde de forvaltninger, der endnu ikke er moden hertil. Lad os drøfte, hvordan vi kan uddanne flere af vores borgere til at udfylde samtlige samfundsfunktioner, og ikke blot gøre det svært at tilkalde de specialister, vi endnu ikke kan undvære. Lad os drøfte, hvordan vi kan fremskaffe manglende grønlandssprogede undervisere, samt lærebøger og fagterminologier på grønlandsk.

De to forslag, der er fremsat her, vil afvikle det gamle inden det nye har haft tid til at gro frem. Forslagene har ikke fundet en balance mellem det, vores samfund allerede har opnået, og det, vi har chancen for at opnå ved fortsat at gå udviklingens vej.

Naalakkersuisut mener dog at det er vigtigt at få en politisk diskussion om punkt 145 og skal derfor indstille at dette videresendes til drøftelsen i udvalget.

I koalitionsaftalen fremgår det at Naalakkersuisut vil arbejde på en effektivisering af den offentlige sektor og på baggrund af dette komme med følgende ændringsforslag til punkt 147:

”At Naalakkersuisut pålægges at medtage en vurdering af omfanget og nødvendigheden af oversættelser i den offentlige sektor i forbindelse arbejdet om effektivisering af den offentlige sektor”

Med disse bemærkninger indstiller Naalakkersuisut at punkt 145 samt ændringsforslag til punkt 147 oversendes til behandling i udvalget.